

Силабус курсу: **Теорія та методика**
науково-педагогічних досліджень

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Ступінь вищої освіти:	<u>другого (магістерського) рівня вищої освіти</u>
Освітня програма:	<u>«Середня освіта. Мова та література (англійська)»</u>
Рік підготовки:	<u>2</u>
Семестр викладання:	<u>3</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>3 кредитів</u>
Мова(-и) викладання:	<u>українська</u>
Вид семестрового контролю	<u>залік</u>

Автор курсу та лектор:

д.пед. наук, професор Козьменко Олена Іванівна

<u>kozmenko@snu.edu.ua</u>	<u>посада</u>	<u>+380509653974</u>	<u>за посиланням на пару</u>
електронна адреса		телефон	месенджер
			консультації

Викладач лабораторних занять:*

Не передбачено

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

<u>посада</u>			
<u>електронна адреса</u>	<u>Телефон</u>	<u>месенджер</u>	<u>консультації</u>

Викладач практичних занять:*

<u>електронна адреса</u>	<u>Телефон</u>	<u>месенджер</u>	<u>консультації</u>
--------------------------	----------------	------------------	---------------------

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Метою вивчення курсу є: розкриття основних положень методології науково-педагогічних досліджень, підготовка здобувачів вищої освіти до написання та захисту магістерських робіт.

Результати навчання: **знати:** основні положення методології науково-педагогічного дослідження; логіку та основні етапи проведення науково-педагогічного дослідження; сутність та способи використання методів науково-педагогічного дослідження; принципи та підходи, згідно з якими реалізується мета дослідження; способи інформаційного забезпечення науково-педагогічного дослідження; норми професійно-педагогічної етики.

вміти: володіти методологією та методами науково-педагогічного дослідження; визначати категоріальний апарат, логіку та основні етапи проведення науково-педагогічного дослідження; вести пошук, добір та опрацювання наукової інформації з різних джерел, застосовуючи сучасні інформаційні технології; проводити експеримент, збирати й аналізувати наукові факти, узагальнювати їх, систематизувати; обробляти отримані результати дослідження, використовувати методи математичної статистики; на основі аналізу результатів науково-педагогічного дослідження самостійно формулювати висновки і пропозиції для вирішення актуальних завдань педагогічної практики; оформляти результати власного науково-педагогічного дослідження у вигляді магістерської роботи; аргументовано та переконливо захищати власну наукову позицію під час наукових дискусій та конференцій.

Передумови до початку вивчення: Педагогіка вищої школи

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність до генерування нових ідей, прояву креативності в освітній діяльності, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності, критичного мислення тощо.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення, аналізу та критичного оцінювання інформації з різних вітчизняних та іншомовних джерел.

ЗК 6. Здатність усвідомлено визначати цілі особистісного і професійного розвитку, застосовувати навички самоменеджменту, працювати індивідуально та в команді.

ЗК 7. Здатність застосовувати набуті професійні знання і вміння в реаліях освітнього процесу.

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо на засадах поваги, добра і свобод особистості, мотивувати людей для досягнення спільної мети, усвідомлювати цінності громадянського суспільства.

ЗК 9. Здатність виявляти толерантність, формувати духовні цінності на засадах поваги до національної ідентичності й культурного розмаїття.

ЗК 11. Здатність до прийняття ефективних рішень, уміння спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня у фаховій педагогічній діяльності та відповідального ставлення до професійних обов'язків.

Фахові компетентності

ФК 7. Здатність проводити професійно-орієнтовані наукові дослідження, аналізувати й узагальнювати результати дослідницького/творчого проекту.

ФК 8. Здатність застосовувати науково-педагогічні теорії в освітньому процесі, інновації у фаховій діяльності, використовувати іншомовні комунікативні стратегії в освітньому середовищі та міжкультурному контексті.

ФК 13. Здатність до навчання впродовж життя, яке є автономною і самостійною формою самоосвіти.

Програмні результати навчання

ПРН 7. Уміння здійснювати, опрацьовувати й аналізувати професійно важливі знання, спираючись на сучасні інформаційно-комунікативні технології та різноманітні ресурси.

ПРН 8. Уміння знаходити, адаптувати і модифікувати існуючі наукові підходи й методики відповідно до потреб освітнього процесу та конкретних ситуацій професійної діяльності.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/П/СР)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Наука як форма суспільної свідомості	Денна форма 2/2/8 Заочна форма 0/0/12	Сучасні стратегії освіти та наукового пошуку. Наука як система знань. Функції науки. Специфіка педагогіки як науки. Наукове та буденне пізнання. Форми наукового пізнання. Науковий факт. Наукове поняття. Закон, закономірність як форми існування наукового знання. Педагогічна теорія. Педагогічна ідея. Педагогічна концепція.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Методологічні засади науково-педагогічних досліджень	Денна форма 2/2/8 Заочна форма 0/0/12	Поняття про методологію науково-педагогічних досліджень. Дескриптивна (описова) та прескриптивна (нормативна) функції методології. Рівні методології. Філософські засади педагогіки. Екзистенціалізм. Прагматизм. Неотомізм. Неопозитивізм. Прагматизм. Діалектичний	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/П/СР)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			матеріалізм. Сучасний розвиток методологічного знання. Методологічна культура педагога-дослідника: методологічні знання, культура мислення, діалогічність, ціннісні орієнтації, перцепція, етика педагога-дослідника.	
3.	Науково-педагогічне дослідження	Денна форма 2/2/8 Заочна форма 2/0/12	Науково-педагогічне дослідження. Функції науково-педагогічного дослідження. Класифікаційні ознаки різних типів дослідження. Фундаментальні дослідження. Прикладні дослідження. Розробки. Принципи педагогічного дослідження. Принцип цілісного вивчення педагогічного явища чи процесу. Принцип комплексного використання методів дослідження. Принцип об'єктивності. Принцип єдності навчання і виховання особистості. Принцип вивчення явища в зміні, розвитку. Принцип історизму. Принцип поєднання наукової сміливості з найбільшою передбачливістю. Принцип глибинного розгляду досліджуваної проблеми. Принцип педагогічної ефективності. Організаційна структура наукових досліджень в Україні.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
4.	Основні дослідницькі підходи у науково-педагогічних дослідженнях: системний, синергетичний, особистісно-діяльнісний, герменевтичний, феноменологічний, культурологічний,	Денна форма 2/2/10 Заочна форма 0/0/14	Системний підхід. Специфічні властивості систем: неадитивність, емерджентність, синергетичність, цілісність, мультиплікативність, адаптивність та ін. Педагогічні системи. Синергетичний підхід. Закони самоорганізації та ентропії. Явища біфуркації і флуктуації. Особистісно-діяльнісний підхід. Культурологічний підхід. Поняття «культура». Концепція	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/П/СР)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	аксіологічний та компетентнісний		діалогу культур. «Аксіологічний підхід. Поняття «аксіологія», «цінність», «ціннісні орієнтації». Компетентнісний підхід. Загальні та фахові компетентності. Компетенція і компетентність. Інші методологічні підходи у науково-педагогічному дослідженні.	
5.	Категоріальний апарат наукового дослідження	Денна форма 2/2/8 Заочна форма 0/0/12	Проблема дослідження. Актуальність дослідження. Тема дослідження. Об'єкт, предмет, мета дослідження. Завдання дослідження. Новизна дослідження. Етапи науково-педагогічного дослідження. Теоретична і практична значущість дослідження.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Методи науково-педагогічного дослідження	Денна форма 2/2/10 Заочна форма 0/2/12	Поняття про методи дослідження в педагогіці. Класифікація методів педагогічного дослідження. Теоретичні методи науково-педагогічного дослідження. Інтерпретація. Метод розуміння. Абстракція. Конкретизація. Аналіз. Синтез. Порівняння. Індукція. Дедукція. Моделювання. Метод узагальнення. Емпіричні методи педагогічного дослідження. Спостереження. Види спостереження. Методи опитування в педагогіці. Бесіда. Анкетування. Інтерв'ю. Тестування як метод наукового педагогічного дослідження. Вивчення й узагальнення педагогічного досвіду. Вивчення продуктів діяльності. Метод узагальнення незалежних характеристик. Експеримент в педагогічних дослідженнях та його основні ознаки. Види експерименту. Констатувальний (діагностичний) експеримент. Формувальний експеримент.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/П/СР)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			Контрольний експеримент. Структура педагогічного експерименту. Етапи педагогічного експерименту.	
7.	Магістерська робота як кваліфікаційне дослідження	Денна форма 2/2/10 Заочна форма 0/0/12	Магістерська робота – один із видів навчально-дослідницької роботи студентів. Складання робочих планів. Бібліографічний пошук літературних джерел. Робота над рукописом. Підготовка чорнового рукопису та викладення наукових матеріалів. Основні вимоги до оформлення тексту магістерської роботи. Оформлення таблиць, рисунків, діаграм. Цитування та посилання на використані джерела. Оформлення списку літератури. Публічний захист наукової роботи. Стилїстика наукового тексту. Етика науковця. Статистична обробка результатів науково-педагогічного дослідження. Статистичні методи в педагогіці. Генеральна сукупність. Вибіркова сукупність. Метод реєстрації. Метод рангової оцінки. Шкалування. Види шкал. Середні величини показників експериментального дослідження у педагогіці. Медіана. Мода. Дисперсія. Способи презентації експериментального матеріалу педагогічного дослідження. Таблиця. Графік. Діаграма	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

Рекомендована література

1. Бірта Г. О. Методологія і організація наукових досліджень. [текст] : навч. посіб. / Г. О. Бірта, Ю.Г. Бургу– К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 142 с URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Burhu_Yurii/Metodolohiia_i_orhanizatsiia_naukovykh_doslidzhen.pdf
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. URL: <https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/Articles/gornostal/vajinskiy%20posibnyk.pdf>
3. Гуторов О.І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с. URL: <http://dspace.knau.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/558/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BE%D1%80%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%8C.pdf>
4. Дубасенюк О. А. Методологія та методи науково-педагогічного дослідження: навч.-метод. посіб. Житомир: Полісся, 2016. 256 с. URL: http://eprints.zu.edu.ua/28990/1/%D0%94%D1%83%D0%B1%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BD%D1%8E%D0%BA_%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%83%D0%BA_%D0%B4%D0%BE%D1%81%D0%BB_2016.pdf
5. Краевский В.В. Методология педагогического исследования. URL: https://www.studmed.ru/kraevskiy-vv-metodologiya-pedagogicheskogo-issledovaniya_1c0d2b78428.html
6. Крушельницька О.В. Методологія і організація наукових досліджень. К.: Кондор, 2003. 192 с. URL: http://biology.univ.kiev.ua/images/stories/Upload/Kafedry/Biofizyky/2014/kryshelnytska_metod_org_nayk_dosl.pdf
7. Козловський Ю. М. Методологія педагогічного дослідження: навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 196 с.
8. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2016. 284 с.

Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» (для магістрантів денної та заочної форми навчання спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки») / Уклад.: І.О.Сафонова. Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. 159 с.
2. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «**Методологія та організація наукових досліджень**» (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»). *Доп. і перевид./* Уклад.: І.О.Сафонова. Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. 34 с.
3. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи з дисципліни «**Методологія та організація наукових досліджень**» (для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»). *Доп.і перевид./*Уклад.: І.О.Сафонова. Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. 16 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти д/ф навчання

Інструменти і завдання	Кількість балів денна форма навчання
Виконання семінарських (практичних) завдань	35
Самостійна робота	35
Залік	30
Усього	100 балів

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти з/ф навчання

Інструменти і завдання	Кількість балів заочна форма навчання
Виконання семінарських (практичних) завдань	35
Самостійна робота	35
Залік	30
Усього	100 балів

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:	Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. Дотримання академічної доброчесності за курсом «Методологія та організація наукових досліджень» ґрунтується на внутрішньо-університетській системі запобігання та виявлення академічного плагіату. Запозичення при виконанні завдань мають бути оформлені відповідними посиланнями. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів засобами: за допомогою програмного забезпечення Unicheck і засобів системи MOODLE; за Internet-джерелами – за допомогою програми Antiplagiarism.net.
---	---

Завдання і заняття:	Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Здобувачі вищої освіти денної форми навчання аудиторні заняття мають відвідувати регулярно. Пропущені заняття (з різних причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність, тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.
Поведінка в аудиторії:	Курс передбачає індивідуальну та групову роботу. На аудиторні заняття здобувачі вищої освіти мають з'являтися вчасно відповідно до діючого розкладу занять, яке міститься на сайті університету. Під час занять усі його учасники мають дотримуватися вимог техніки безпеки.